

Veseli vandrovček

Gospod Janko Plesec je leta 2017 postal novi predsednik Društva gluhoslepih Slovenije DLAN. S ponosom in z veseljem predstavlja področje gluhoslepote v Sloveniji. Zase pravi, da si želi uživati življenje kljub hkratni okvari sluha in vida. Ne želi se smiliti samemu sebi, ampak dokazati drugim, da lahko kljub specifični invalidnosti – gluhoslepoti – živi kvalitetno življenje. To je mogoče le, če ima ob sebi spremljevalca, ki ga spremlja in mu hkrati tolmači v njegov način sporazumevanja. Šele s pomočjo tolmača lahko pridobi iz okolja vse potrebne informacije, tako vizualne kot tudi govorne.

Spoštovani gospod Janko. Najprej vam želim čestitati ob Vašem imenovanju za predsednika Društva DLAN. Prosila bi vas, da se nam na kratko predstavite.

Moje ime je Janko Plesec. Sedaj živim v Domu Lipa Štore, kjer imam urejeno stanovanje in tam mi je zelo

lepo. Prej sem živel z ženo Liziko na Ptujcu v svojem stanovanju. Bilo je lepo, toda žena zaradi moje invalidnosti – gluhoslepote – z menoj ni zmogla in želela ostati in me je zapustila. Težko se je bilo znajti naenkrat v samostojnem gospodinjstvu, toda s trdo dobro voljo je tudi ta kriza mi-

nila. Leto in pol je tega, kar sem spoznal Društvo gluhoslepih Slovenije DLAN. Od takrat mi je v življenju veliko lepše, ker sem z njihovo pomočjo zelo dobro seznanjen z vsemi stvarmi, ki jih kot oseba z gluhoslepoto moram vedeti.

Na podlagi povedanega sklepam, da vam v življenju ni bilo lahko. Pravzaprav se mi zdi, da Vas vedno znova preizkuša. Kako ste se navadili na gluhoslepoto in kako izgleda Vaš dan?

Življenje ni pravljica. Toda moraš ga znati živeti, spoštovati in imeti rad. Človek si lahko srečo poišče kar sam. Dan v Domu Lipa Štore mine kar hitro. Lahko bi celo rekel, da mi zmanjka časa. In to kljub temu da sem upokojenec. Vstajam zgodaj zjutraj, ob 5. uri. Rana ura, zlata ura. Tega pravila se še vedno držim, pa čeprav imam za seboj že sedem križev. Ob jutranjem ptičjem petju se dan začne z enourno telovadbo. Vsa obvestila, ki jih mediji objavljajo, so mi že poznana do 7. ure. Seveda pa se ob samem začetku dneva zahvalim ljubemu Bogu, da mi je tako lepo. Po jutranjem zajtrku zunaj sledi dobra kavica ob ptičjem petju. To so zame pravi užitki. Seveda pa moram kot sladkorni bolnik paziti na dieto, čeprav imam ogromen apetit in bi pojedel vse, kar bi bilo na mizi. V dopoldanskih urah pred kosilom opravim pregled pošte, telefoniram ipd. Po kosilu si odpočijem in potem se dan nadaljuje, kakor se. Ob rednih poročilih želim zajeti čim več informacij, da sem kolikor toliko na tekočem,

kaj se po svetu dogaja. Seveda pa mi manjka kakšen dober sprehod. Tega sem bil v minulih letih z ženo navajen. Kljub temu da imam belo palico, si zaradi invalidnosti – gluhoslepote – ne upam privoščiti sprehodov brez spremstva. Da se mi ne bi zgodilo še kaj hujšega. Ker pa imam dobre ljudi, srčnega značaja, ki mi radi in dobro pomagajo, se določene težave kmalu premestijo. In tako lahko rečem, da mi je v življenju tudi brez sprehodov lepo. Želim si, da bi mi zdravje služilo vsaj toliko kot sedaj.

Kako se kot oseba z gluhoslepoto sporazumevate z okolico?

Seveda se mi dogaja in nerodno mi je, če se mi kdo približa brez kakršnegakoli znaka in najave, ker ne vidim in ne slišim. Včasih se ustrašim. Zato si resnično želim, da se mi vsaka oseba, ki želi kontaktirati z menoj, predstavi in pokliče. To gre veliko lažje. V Štorah je že veliko zunanjih ljudi, ki me spoznavajo in se razumemo na meni lasten način. Nekateri se mi že znajo lepo prilagajati in upoštevajo moje potrebe. So pa ljudje, ki bi ti tudi radi pomagali, pa sami od sebe ne vedo, kako.

Kako je potrebno vzpostaviti prvi stik z vami, da bi se ob tem počutili varnega?

Če kdo ne ve, kako bi pristopil do osebe z gluhoslepoto, naj se mu za začetek počasi približa in ga z rahlim dotikom rame povpraša, kako mu lahko pomaga. Potem mu bomo mi samo nakazali, kakšno pomoč in komunikacijo potrebujemo.

Kako doživljate pristop osebja doma do stanovalcev, ki so gluhoslepi?

Sami začetki ob pristopu v dom, 1. 9. 2014, so bili zelo težki. Osebje doma še ni imelo varovanca z gluhoslepoto, zato jim je bil moj sprejem v dom težak. Seveda zaradi sporazumevanja. Osebje v domovih žal ni usposobljeno za delo z gluhoslepimi, zato na začetku niso poznali mojih potreb in posledično je bilo kontaktiranje z njimi toliko težje. Ob samem sprejemu v dom sem dobil inštruktorja, ki mi je pomagal pri učenju orientacije v domu. Obiskal me je trikrat in dejal, da je potrebno samo trenirati. Nasvete sem upošteval in danes lahko rečem, da jih obvladam. Od samega začetka pa do danes so se določene stvari bistvene spremenile. Lahko omenim to, da se mi danes (v primerjavi z začetkom bivanja v domu) osebe znajo že dobro prilagajati. S tem sem tudi zelo zadovoljen. Ni pa vse tako, kot bi si sam želel. Včasih sem nekoliko neučakan, to pa ovira moje zadovoljstvo.

Kakšen je po vašem mnenju odnos okolja do vas in drugih ljudi z gluhoslepoto?

Z zunanjim okoljem, s katerim kontaktiram, sem kar zadovoljen. Ljudje, ki jih srečujem v trgovini, na pošti in drugje me že poznajo in me prijazno ogovarjajo. To mi je všeč. Tako da sem nekaj krajanov mesta Štore že poučil o mojih potrebah in se mi na te tudi prilagajajo. Težave s komunikacijo se pojavijo v okolici, v kateri me ljudje ne poznajo in ne prepoznajo moje gluhoslepote. Ne vedo,

kako bi z menoj kontaktirali in takrat se brez spremstva druge osebe počutim popolnoma nemočnega.

Kakšno je bilo vaše življenje, preden ste postali član Društva DLAN? Kakšno je sedaj?

Predem sem postal član Društva DLAN, si niti nisem znal zamisliti, da bom nekoč tako srečen, kot sem sedaj. Društvo mi s svojimi zaposlenimi in spremljevalci namreč nudi vso individualno pomoč, ki jo potrebujem. K meni prihajajo in mi nudijo osebno asistenco, kar mi pomeni vse. Z njihovo pomočjo opravi vse opravke, ki jih sam zaradi hkratne okvare sluha in vida ne bi mogel. Osebje v domu za te reči namreč žal nima časa. Sedaj lahko rečem, da z društvom DLAN živim človeka dostojno življenje. Moje življenje je postalo kvalitetnejše. Dolgo sem mislil, da če bom varovanec Doma, ne bom mogel nikamor in zato sem se Doma branil. A sedaj vidim, da sem se motil. Tako sem v teh letih postal zopet tisto, kar sem bil. Veseli vandrovec. Kadarkoli lahko grem kamor hočem. Vse te dobre izkušnje mi sedaj omogoča Društvo gluhoslepih DLAN s svojimi izobraževalnimi ekskurzijami in različnimi usposabljanji. Zato iskrena hvala vodilnim v društvu.

Kaj vam izvolitev za predsednika Društva DLAN pomeni in kakšni so Vaši načrti za prihodnost?

Letos sem bil potrjen za predsednika Društva gluhoslepih DLAN. Sem izredno počaščen, ker tega nisem nikoli pričakoval. Obljubil sem

in še obljubljam, da bom za društvo DLAN storil vse, kar bo v moji moči. Hvaležen sem, ker dobivam in črпам od društva sebi koristne in potrebne informacije. In srečen sem, kadar sem med svojimi člani, sebi enakimi, brez kakršnegakoli zapostavljanja. Tudi v bodoče si želim, da bi z Društvom DLAN obiskovali pomembne točke naše Slovenije ter imeli poučne ekskurzije in druga usposabljanja kot sedaj. Želim si, da bi se vse osebe tovrstne populacije včlanile v naše društvo, ker bi zagotovo imele bolj kvalitetno življenje, manj bi bili izolirani in pričeli bi živeti bolj aktivno. Sam sem društvo iskal leto in pol in ga našel, pa mi ni žal. Vsem bralcem, svetujem, da predlagate osebam, ki imajo hkratno okvaro sluha in vida, da pokličejo društvo DLAN in se včla-

nijo. Zagotavljam vam, da bodo imeli kvalitetnejše življenje.

Kaj bi se po vašem mnenju v slovenskem zakonodajnem sistemu moralo spremeniti, da bi osebe z gluhoslepoto živele kvalitetnejše življenje?

Menim, da bi se morali naši parlamentarci globoko zamisliti o ljudeh, ki živijo v težavah. Mislim, da bi nam morali čim bolj in kvalitetno pomagati. Lahko bi bil sprejet zakon, v katerem bi bila natančno definirana gluhoslepota, pravice oseb z gluhoslepoto itd. Žal to do danes še ni storjeno. Marsikateri akt v ustavnem listu ostaja nedotaknjen in neseznanjen.

Pogovor je zapisala Suzana Krivec,
Foto: Arhiv Društva DLAN